

## מסורת הש"ס

(א) [מנחות כד.] (ב) [פסחים  
 יט.] (ג) פסחים יח: סוטה  
 כט: [מוספתא פ"ג,  
 ד] ע"י בעל המאור ועוד  
 תמלא שם פ"י הגון לכל  
 הסוגיא זו, (ה) [ע"ש ועיין  
 רש"י פסחים יח: ד"ה שלישי  
 פסוק בתרומה], (ו) [ויקרא  
 יא], (ז) [וינו' מוספתא מנחות  
 כא. ד"ה יצא], (ח) ש"ך  
 לע"ב,

## הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שלישי וכו' שני שפסול צמער איז דין שיעשה שלישי בתרומה וכיון דשלישי פסול לתרומה דין הוא שיעשה רביעי בקדש: (ב) ד"ה דגנע צמי וכו' בכל טמא אפילו צמי וכוהו ליה בשר שלישי: (ג) ד"ה מציורין וכו' ולמ"ד לקמן פסול לתפול: (ד) ד"ה אי אמרת וכו' דאף על גב דגנצה:

## הגהות מהר"ב

**א**] גמ' אתמר נמי אמר  
ריש לקיש. נ"ב עי' בספר  
טורי אבן מהו האתמר  
נמי:

מוסף רש"י

**מַעֲדוֹת.** ע"י עֲדוֹתוֹ (פסחים יט.). מִנִּין לרביעי  
בְּקֶדֶשׁ שְׁהוּא פֶסֶחַ, וְלֹא  
אֲמַרְיִן טַעוֹר הוּא בְּכַמּוּתָא  
(סוטה כט.). וְכֹה הַחֲסִיד  
**כְּפֻרִים.** בְּטוֹמֹת  
אֲכִירֹת קֶרֶן, כֵּן וְזוֹ חֵזֶה  
יִוֵּלֵד וְתוֹמֵרֵעַ (שם).  
**שְׁמוּרָה**  
כְּדִלְפִין בְּצִימוֹת פֶּרֶק טַעֲרַל  
(עד:). מִקְרָא טַעֲל וְעֵלָּה  
אוֹרֵל בְּחֶמֶשׁ, הָעִרְבִי אֲמַשׁוּ  
אוֹרֵל בְּתוֹמֹתָא, כְּדַמְכִי וְכֹה  
אֲמַשׁ וְעֵלָּה וְאֲחֵרֵי אֵל מֵן

הַקִּדְשִׁים (פסחים יח.)  
פסול בקדש. פסול בקדש,  
לדיוף. הַמָּה מופרש מהם  
ההוא ומהרה, מכלל שהיא  
טומאה עד עכשיו (שם).  
שְׁפָסוּרִי  
בתרומה. לרצון פלגי  
חומר עקבה ופקחן לן בקל  
ואמר מַטְבֹּל יוֹם, ומה  
טבול יום דמות חזולין  
חזולין בתרומה. שני שפסול  
חזולין אלו דין שפסול  
שלישי בתרומה. בחסכת  
קוטה בקטן. שני שפסול  
דורקן (פסחים יח.) ובהם דין  
הוא שיעשה זה רביעי מקל  
וחומר ממחוסר פסורים  
(פסחים יח.) אֵינִי דִין

שיעשה רביעי לקדש.  
 ויהי מימנו דיו גלגל מן הדין  
 ליום כנזון ויזמנה ויזמנה  
 שלש שפסוק בתרומה דין  
 הוא שיחא פסוק לקדש, ולס  
 כן בטלי להי האל קדש וחומר,  
 גדליש בקדש לא לאשריך,  
 גלגל מיעשה, דמי היי  
 בתרומה ארמינה בקל  
 וחומר מנזול יום, דמי ימי  
 אחי קדש בכהוא קל  
 וחומר, גלגל ארמינה מן  
 תרומה למנזול, והייט  
 קדמה לתקן שלש קדש  
 מן תרומה, גלגל ארמינה  
 דיו ארמינה קל ק"י (סוטה)  
 (בב) ובי אחי ק"י לרביעי  
 הוא דלמא, דקדש דב"ק  
 שפסוק, דלמא דמיעשה

לגא נצרכא. להאי עדות דר' עקיבא דמדרבנן אלח לטולת של שירי מנמחה: דאלו מדאורייתא הצריך לכלי. דומיא דקטורת שבכף שהח' חכמים צה קרא כלי מצרפו ושאינו צריך לכלי כגון שירי מנחה שהח' חכמים צה קרא אין הכלי מצרפם: מאי איבא למימר. הרי צריכין

לא נצרכא אלא ל' (א)  
צריך לכלי הכלי כ'  
כלי מצרפו ואתו רב  
צריך לכלי כלי מצר  
ולבונה מאי איכא  
אמר רבה בר אבבה  
קרטבלא דאורייתא  
לו תוך אינו מצרף יא  
דאין לו תוך מצרף  
חייא בר אבא דא"ר  
יוחנן ימעדותו של רב  
זו: יהרביעי בקדש  
מגין לרביעי בקדש  
ומה מחוסר כפורים  
בקדש שלישי שפס  
שיעשה רביעי לקדש  
מן התורה ורביעי ב  
התורה ימנן דכתיב  
בכל טמא לא יאכל  
בשני וקאמר רחמנא  
וחומר הא דאמרן:  
כ': אמר רב שזיב  
שלא בחיבורין לא  
נגובה מטמא חבירה  
לא לתרומה דברי רב  
אומר לפסול אבל  
בשלמא שלא בחי  
דנגובה אלא אי אמר  
בחיבורין לא מאי רב  
גמיי אמר ריש לק

שלא בחיבורין. שלאחר שפירשה מן הטעמה חזרה טעורה ונגעה בזקדש טעור ואין יד מטמאה חזירתה לעשותה אפי' שלישית לפסול: וידוי נגובה. אע"פ שאין זה משקין: לעמא את הקדש. לעשות רביעי: ר' יוסי ז"ל יהודה אומר. חזירתה פוסלת את הקדש אצל לא מטמאה: אי אמרת בשלמא שלא בחיבורין. קאמר מטמאה היינו רבואה דנגובה (ו) ואע"פ דנגובה היא כנגעה זו ואין לחוש שמא נגעה הדי הטעורה במשקין צטמאה שכן ראשונים דכל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחילה והויא לה הך יד נמי שניה מחמת המשקין כמו חזירתה אפילו הכי מטמאה והמעלה דרבנן היא שהדי מטמאה את חזירתה להעשות שניה כמותה לקדש אלא אי אמרת לא אמרינן אלא בחיבורין וטעמא משום דלמא נגע טמא לקדש מאי רבואה דנגובה אטו יד קמייחא לא מטמיה לה לקדש כל משקין הלל שניה היא: אבל

הטמאה ואמאי קאמר וצדקש יעבול שחיה יעבול טמאה ויש ליה להצריכו חכמים להטביל שחיה שמה נטמאו שחיה וע"ל בחיבורין חצילו נגעה בצפר דגורין לה שמה נגע וכן הא דתנן לקמן יד מ' לפי מאי דס"ד לדברי ר' יהושע דיד מטמאה חצרתה להיות שניה ועמלה ואפי' לא נגע ביד השניה טמאה שמה נגעה בצפר ותינו' נ' שאל הטיביל את הטמאה טמאות שהיו מטמא חצרתה לקמן שחינה אלא בכלל רביעי ליפסול צדקש אבל לא לתרומה חצרתה מטמאה את חצרתה להיות שניה אלא מטמאה להיות שלישי' והקשה רמיה דמ"מ מעלה אחרת היא דיד מטמאה את חצרתה דס"ד אלא אי אמרת בחיבורין אין וכו' מאי רבנא. ואי משום תרו (א) אחר ידו ואחר יד חברו פספסו. והואיל ומטמא יד חצרתה משום אחריו פ' טהורה ביד טמאה לפיכך יד משמע בצמחך כי הדד ביה ריש לקיש פירש לדבריו לפסול אבל

מי לא עסקינן דנגע בשני. מי לא מצינן למישמע מינה דאפילו נגע בשני גמי קאמר לא מי אריקו טמא, דכתיב כל אשר בחבורו יטמא, והאי בצבור שלמים כתיב, דקדש יינהו (סוטה טז).

מחבורין שנו. פי' כגון שחיבר ידו לידו האחרת אבל אם לא חיבר היד הטמאה לטה

## חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

**כד.**

חטאת מדרבנן דלינו קודש אלא מול כדמוכה בהתלל (מנחות דף נב.  
והש) שאין מועלין באפר פרה וקטני הוסיף ר"ע דמשמע דהו דרבנן  
כמו רישא כדדייק הכא והשתא מתוקמא דרשא דמייתי ככולי  
הש"ס והבשר לרבות עזים ולבונה כר"י דפרק המנחות והנסכים (שם

דף קכ: (ו)ס) דלוי נרצנן הא משמע  
אף צער צתר שחטיה י'ס לה פדיון  
ומיהו יעילנא לאוקומי כרצנן  
וצהוקדשו ככלי וכדמוקמינן לה צפסח'  
אך איכא לדחות דלא קאי רק אלצונה  
ולא אעצים וכו' צריש המנחות והנסכים  
פי' צשם וכו' דעיקר קרא לא קאי  
רק אלצונה אצל אעצים לא הוי רק  
אסמכתא צעלמא והתם הארצתי ולא  
שייך הכא ואין להציא ראייה מהא  
דלא חשיב עצים צפרק שני דמעילה  
(דף טו.) כי חשיב אינך הוכשר ליפסל  
צטצול ויס וצמוחסיך צפרה משום דלא  
שייך צביה לוי פייגול צי צהולכה וצבהקטרה  
דלא כרצנן גמור וכו' א)

**דאורייתא** י"ש ל' תוך מצרף.  
הקשה הר"ר אלמגן  
אמאי לא קאמר כגון שזכרו בכלי חול  
לדאורייתא כלי שרת מצרף ולא של  
חול דבעינן דומיא דק"ו ועט"פ שיש  
לו סוף וז"ע:

**מזנין** דרביעי בקדש שהוא פסול.  
פרש"י ולמ"ד דיו הני מעלות  
דרבנן ניניהו ולא דלוריימא והאי  
דקאמר ולמדנו שלשי מן התורה  
מילתא צעלמא הוא ולא קאמר נמי  
מק"ל אלא מלתא צעלמא הוא ובפ"ק  
דפסחים (דף י"ב ע"ב) רש"י גבי הרי"א  
דר' יוסי ור' שמעון דאין משקה  
מטמא באוכל ואין טומאה עושה  
כיוצא בה היכי אשכחן רביעי בקדש  
אלמא דהאי דרבנן הוא ונביא חליה  
דמכילתין חשיב גבי מעלות דרבנן  
בתירימא וקשה לר"י לר' חנין דלית  
ליה צירוף כלי דלוריימא וקאשיב  
ליה גבי מעלות דרבנן ולר' יוחנן דלית

ליה צירוף לרבנן הוא הא מוקי לה כר' עקיבא ורבי' סבר שלמי  
 בחולין לאורייתא וא"כ רביעי בקדש נמי לאורייתא קרי כאן והבשר  
 אשר יגע בכל טמא לא יאכל דמי לא עסקין דנגע וכו' ומירץ  
 הר"י דקרי להו לרבנן משום דלא משכח לה לחולין שנעשו על  
 טהרת הקדש [דכיו לאורייתא] וכן אר"ם דמשכחת לה לרביעי בקדש  
 [לאורייתא] ע"י עזים ולבונה דטמאין ע"י חיצת הקדש וכי מיצעי  
 ליה לר"ל בצריר של מנחות (מנחות דף קב:) אי מונין זו ראשון  
 ושני אי לא דאי מהני חיצת הקדש למהו זו ראשון ושני למ"ד  
 אין אוכל מטמא אוכל פשיטא ליה האי ומהו ליה לר"ר אלמנן  
 לפר"ת דמוקי לה ע"י עזים ולבונה וכי עדיפא מאוכל גמור דלא  
 אהני חיצת הקדש למימני ציה ראשון ושני:

**בחיבורין** שנו. פרש"י שזשעה שהיד טמאה נוגעת לטהורה הייתה טהורה נוגעת לקדש וקשה לפי דא"כ השניה אינה טמאה כלל והקדש טמא מחמת גזרה שמה יגע בראשונה וכו' דה"ק הא נטמאה ידו אחת בחיבתה טהורה ובקדש בתחילתו וכו' ויד אחת נוגעת בספר הפוסלה ויד האחרת הנוגעת בה תדון מאזה חצרתה ועושה אותה שנייה בקדש מוקמינן לה בשמעין הכי נאזה טעם לא תהיה שלשית אלא ודאי דגורין שמה נגעם בספר וספתא המטביל את ידו אחת מהן כל טהרות שעשה בטורה עבר ועד דכלל נגיעה מטמאת לה והשתא יתכן דהוי מעלה לר' יוסי ויותר משלישי לכן אינה מטמאה רק קדש דעושה רביעי ולית ליה יד ו"ר אלאהן אמאי חשיב האי מעלה במתני' הא הויא בכלל רביעי בקדש וכו' דאין גופו נטמא אלא מאז הטומאה גם ידיו נמי לא קמ"ל:

ה דלא מטמאה אף בחיבורין לא נחית להו רבותא אלא רבותא דקדש: די לנו בך אס יפסל אבל לרש לקיש דלמר דוקא ידו מוקי ישיב ידיו טמאה מטמאה קדש לשניה היא אף טהורה נמי וכן לטמא שטמא דמעיקרא קביירא ליה לטמא בשם רבינו שמואל:

דחנן

לא נגמרה טהורה ובמאי אי לתרומה הא כתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן התרומה שגם היא נקראת קדשים. אלא לאו בטהרת קדשים הכתוב מדבר עכשיו שליש שיעשה רביעי בקדש וזו היא מעלת הקדש על התרומה: מעלה שמינית שהיד מטמא לא. ומותיב אביי עלה יד נגובה מטמא לחברתה לקדש וכו'. ואע"ג דלא פריך

עין משפט  
נר מצוה

א[מיי] פֿי"צ מהלכות אבות  
הטומאות ה' ט:  
ל ב ג מיי פֿי"צ מהל'  
שאר אבות הטומאות ה"ו:  
לא ד מיי שס ה' יא  
ופי"א הלכה ד:  
לב ה ו מיי שס פי"א  
הלכה ד:  
לג ז ח מיי שס פי"ב  
הלכה ה"ב ופי"א שס  
הלכה ז:

## תורה אור השלם

1. וְהִבְשֹׁר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל  
טֶמֶא לֹא יֵאָכֵל בְּאֵשׁ  
יִשְׂרָאֵל וְהִבְשֹׁר כָּל טָהוֹר  
יֵאָכֵל בָּשָׂר: וּיקרא ז' יט

## רבינו חננאל

טאם בפקדותו שטימט  
אן כלול וקמתי הוסיף  
ר' עקיבא אלמא צירוף  
דרבנן הוא ופרמי ר' א  
אליבא דרבנן חנין לעולם  
ירוף דמארייתא ור' א  
עקיבא שירי מנחות אתא  
לשמשנין דמארייתא  
דבר הצורך לכלי כל  
מצופו שאין צורך לכלי  
אין כל מצופו. וזאת אכן  
עוש עליה גזירה וזוהי א  
דבר שאין צורך לכלי  
ומקשינן תינה דמצרף  
הולסט מפני שצריכה  
כלי שרות לבונה וזהו  
מאי לבי ציכרי. ופריך בר  
נחמן כהן שצריך ע"ג  
קטליא דמארייתא. אי  
אל תוך מצרף. ואתא  
תון אינו מצרף. ואתא  
רבן תורת דאע"י א  
אל תוך מצרף ופליגא  
ד' חייא בר אבא דאמר  
משמיה ד' ויתונן מצרף.  
של ר' עקיבא נגשית  
משנה זו הקלד מצרף מה  
שצרכו וזהו שכתבנו  
צירוף כל המרבנן א  
דהא ר' יוחנן מקשה על  
המרבנן וצריכין לה

עקיבא וישנתו מעלה  
מדרבנן וכבר פירשנוהו  
בפסחים ב"פ הראשון:  
מעלה שביעית הרישית  
בקדש פסול והשלישי  
בתרומה פ"י טמא מת הוא  
א"י וטמא וישנתו וישנתו  
ז' דרבתי וכל אשר יעל  
על פני השדה בחלל  
חבר או כמת או בעצם  
חרב או בקבר יטמא  
שבעת ימים והנוגע בו  
טמא טמאת ערב שנאמר  
וכל אשר יעל בו הטמא  
יטמא ויהיה הנוגע בו

תטאט עד הערב. עוד  
 הקדיש הנוגניים בטאט  
 חרשי שהיו טאט טאטא  
 ירב נטאט טאטא  
 וחברא אשר ינע ככל  
 טאט א יאכל נטאט  
 שלישי לקדש טאט  
 תהרה קמו טאט  
 ורביעי קמו טאט  
 מניין לרביעי בקדש  
 פסול ודין הוא מ  
 מחוס כפורים שמתור  
 בתרומה טאט וכו' השש  
 וטהר ואחר יאכל מ  
 הקדיש כי טאט הוא.  
 וכן נמי העריב שש  
 וכל בתרומה פסול  
 הוא זה המחוס כפורים  
 בקדיש כתרומה יביא  
 כפתור אוכל בתרומה  
 [בקדיש] וכתוב וכפר  
 עליה שכן תפורה מכלל  
 עד אכל הבית טאטא

ישים כי לחמו הוא והיא  
שפטול לתרומה אינו דין  
לחברתה בקדש אבל לא  
: שיזבי כיון דא"ר יוחנן